

SZEKERES PÁL

1904—1965

Szekeres Pál, a Művelődésügyi Minisztérium könyvtári osztályának volt vezetője, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a Könyvtáros szerkesztő bizottságának tagja, 61 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt.

Szekeres Pál a felszabadulásig vasmunkás volt. 1918-ban kapcsolódott be az ifjúsági mozgalomba. 1921-től a Kommunisták Magyarországi Pártjának illegális munkájában vett részt. A Horthy-korszakban többször szenvedett letartóztatást és éveket tartó börtönbüntetést. A második világháború alatt a rákoshegyi fegyveres ellenállási csoport szervezője és vezetője volt.

A felszabadulás után vezetőségi tagja lett a Vasas Szakszervezetnek, majd könyvtári munkaterületen kívánt dolgozni. A Központi Technológiai Könyvtár vezetője és újjászervezője, később a szegedi Egyetemi Könyvtár igazgatója, majd a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem könyvtárának igazgatója volt.

1957—1961-ig, nyugalomba vonulásáig volt a könyvtár-osztály vezetője. A könyvtárak fejlesztését célzó számos kezdeményezés, többek között a községi könyvtárak tanácsi kezelésbe adása fűződik nevéhez.

Szekeres Pált 1965. december 23-án temették el nagy részvét mellett a Farkasréti temetőben. Temetésén Háner József, a Vas-és Fémmipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke, az elnökség és a központi vezetőség, továbbá az MSZMP IX. kerületi bizottsága és a Magyar Partizán Szövetség nevében búcsúztatta. Bíró Vera, a Művelődésügyi Minisztérium közművelődési főosztályának vezetője könyvtárosi munkásságát méltatta. A sírnál a könyvtáros társadalom nevében dr. Kovács Máté egyetemi tanár, az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács elnöke mondott búcsúztatót.

Megrendülten álltunk néhai vezetőnk, tanácsadónk, barátunk sírjánál. Szekeres Pál egy fából faragott, egész férfi volt, a munkásosztály fia, a felszabadulásig vasmunkás, aki tizennyolc éves kora óta, műhelyben, baráti körben, illegalitásban, a Horthy-korszak szegedi Csillag-börtönében, s később, 1944-ben a rákoshegyi fegyveres ellenállásban mindig meggyőződéséért küzdött. Nem hatalomvágyból, hanem a dolgozó embermilliók felszabadításáért és fölemeléséért. Számára a szocializmus valóban a proletariátus nagy jajkiáltása, majd szabadságharca volt, melynek végső győzelmében sohasem szünt meg hinni.

Szekeres Pál munkás volt azoknak típusából, akiket „éhe a szépnek, éhe a szónak” lelkesített, akiket az igazság és igazságosság inspirációja hajtott, akiknek egyénisége nyitva állt minden szép, jó és igaz számára. Szekeres Pál autodidakta volt, aki, nehéz napi munkája után, ifjúságában a pihenéstől ellopott éjjeli órákban szerezte meg elméleti tudását, irodalmi műveltségét, amellyel pedig hány, de hány egyetemi végzettségű kollégáját, tudatlan tudóst és tanárt megszégyeníthetett volna. A dialektikáról írott kis

munkájával többek között Lukács György becsülését szerezte meg. Hányszor magyarázta, a sztalinai időkről szólva, okosan és lelkesen, hogy életének értelme az osztály nélküli társadalom megteremtése.

A munkásosztály fia volt, mely a szocializmus megvalósítását nem a „cél szentíti az eszközt” jegyében —, mikoris az eszközök önállósulnak —, de igaz emberiséggel, mélységes humanizmussal viszi végbe. Szekeres Pál, bár sokat szenvedett, erről sohasem beszélt és nem vallotta, hogy azt a nehéz utat, amit ő és illegális elvtársai végigjártak, ebben az országban most már mindenkinek végig kell járnia. Szerette idézni Engels Frigyesztől, hogy a munkásosztálynak a kizsákmányolás megszüntetése mellett örök tulajdonai a nagy emberi szabadságvivmányok, melyekért annyi nemes szív tört meg, s annyi ártatlan vér folyt: a Habeas corpus, a szellemi, személyi szabadságtana és gyakorlata.

Minden igazi ismerője becsülte és szerette, mert mindig az igazságosság és emberszeretet voltak végső jellemzői, tudott feledni és megbocsátani is. Ugyanakkor nagy ügyismeret és ügyszeretet is volt Szekeres Pálban. A magyar könyv-

táru gy egységét senkitől sem hallottuk világosabban, pedagógikusabban, több meggyőződéssel és meggyőző erővel kifejezteni. Meggyőződését mindig, kényes helyzetekben is, fölfelé is kimondta.

Életformájában végig egyszerű munkás maradt, igaz és meggyőződéséhez hű férfiú, kit sem a nyilas korszakban a megvadult filiszterek dühe, sem a zarnoki őrzöngés pillantása meg nem ingathatott. Horatiusszal szólva, ha összetörve összeomlik egy világ, az egész férfit bátor-ként temetik el még romjai is.

Az emberiséget nemcsak teoretikusan, hanem konkrétan, egyes egyedeiben sze-

rette, magát hozzájuk nem a cél és eszköz viszonyában látta, az egész világot nem a karrier megmászandó jákoblétrájának nézte. Életét nem önzön élő, hanem mindig valami magasabbra rátevő férfi volt, ernyedetlen szellemi és szociális törekvéssel, és élete alkotmány is töretlen hittel, bár némi kesernyés rezignációval. Emberséges értelem jellemezte, amire amíg a világ világ, mindig a legnagyobb szükség volt és van, és amiről ő mélységes hittel, csüggedetlenül hitte, hogy nem reménytelen földadat.

Katona Jenő

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének tevékenysége 1965-ben

A cím tulajdonképpen nem pontos, hiszen az év nagyrésztében a könyvtáros-egyesület még régi nevén (Magyar Könyvtárosok Szabó Ervin Köre) működött. A változás egyben a legnagyobb eseményt is jelzi az elmúlt év krónikájában: az önálló könyvtáros egyesület megalakítása a könyvtárosok régi vágya volt. Az egyesület megalakítását a nyáron lezajlott II. küldötközgyűlés mondta ki, ekkor formálták ki az egybegyűltek az alapszabályokat is. A Művelődésügyi Minisztérium nov. 15-én kelt, 73 003/1965. sz. rendelkezésével jóváhagyta az alapszabályt, és elrendelte az MKE nyilvántartásba vételét. Ez volt a megalakulás záró akta.

A munka emellett zavartalanul folyt az előző év végén kialakított tervek szerint.

Az egyesületi tagok négy külföldi tanulmányúton vettek részt. Krakkóban, Jugoszláviában, az NDK-ban (Drezda, Lípce) és Bécsben járt egy-egy csoport, közülük az első igen népes volt. E tanulmányutakon összesen 79-en vettek részt. Az IFLA augusztusi konferenciájára (Helsinki) nem sikerült tanulmányutat szervezni, mivel a költségek túl nagyok lettek volna.

Két budapesti (OSZK és OMgK) tanulmányi látogatást és két vidéki tapasztalatcsere utat (Kaposvárra és Tatabányára) szerveztünk, összesen 46 résztvevővel.

Hat továbbképző, illetve tájékoztató jellegű előadást tartottunk, összesen 200 hallgató előtt.

Öt külföldi könyvtáros delegációt, illetve csoportot fogadtunk, gondoskodtunk szakmai programjukról. Az egyesületnek öt egyéni vendége is volt.

Részt vettünk az IFLA egyes szakbizottságainak munkájában és képviseltük

a magyar könyvtárosokat az IFLA szokásos évi konferenciáján, Helsinkiben.

Az egyesület tagjait, valamint a könyvtáros közvéleményt rendszeresen tájékoztattuk az egyesület programjáról, terveiről és az elvégzett munkáról e folyóirat hasábjain és a külön kiküldött tájékoztatókban.

Az egyesület vezető szervei — a választmány majd elnökség, továbbá az állandó bizottságok — üléseiken meghatározták a tennivalókat és folyamatosan irányították az egyesület tevékenységét. Az év elején megalakult az első megyei helyi csoport Borsod megyében, a csoport tagjai bekapcsolódtak az egyesület programjába és önálló rendezvényeket is szerveztek.

Novemberben elkészült az egyesület új igazolványa, decemberben megkezdtük az igazolványok kiosztását. Nyilvántartásunk szerint az egyesületnek az év végén 604 tagja volt.

Ami idej terveinket illeti: az év folyamán 6—8 továbbképző és egy-két tájékoztató jellegű előadást szervezünk Budapesten; három külföldi és 3—4 belföldi csoportos tanulmányút és néhány helyi tapasztalatcsere látogatás szervezését irányoztuk elő. Megkezdjük a megyei helyi csoportok megalakítását és reméljük, hogy az év folyamán a legtöbb megyében sikerül is majd megalakítani e csoportokat. Központi előadóink vidéken is tartanak majd továbbképző előadásokat a megalakuló csoportok kívánsága szerint. És ami a legfontosabb: számítunk a helyi csoportok és általában az egyesület tagjainak öntevékenységre, kezdeményezésre. A jó kezdeményezéseket az egyesület vezetősége támogatja, elősegíti a megvalósításukat.

Dr. Székely Sándor
titkár